

פניני הפרשה

וארא

עלון מס'

1070

שנה כ"ב התשפ"א

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

טרם הגיע הזמן!

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם – רש"י מביא דברי רבותינו שדרשו על מה שאמר משה למה הרעות: אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משתכחין. יש לי להתאונן על מיתת האבות, הרבה פעמים נגליתי עליהם באל שדי ולא אמרו לי מה שמך, ואתה אמרת מה שמו, מה אומר אליהם. ע"כ. ויש להבין, הרי משה רבנו מבקש ישועה עבור עם ישראל ושואל מה אומר אליהם, וכי זה נחשב שמהרהר אחר מדות ה' ח"ו?

מבאר הרמב"ן בתחלת הפרשה, שהשם 'אל שדי' הוא מנצח על מערכות הטבע שלא מתבטל מהם נוהג העולם, דהיינו שאומר הקב"ה למשה: לאבות לא נודעתי בשם הוי"ה לברוא חדשות בשנוי הטבע ולעשות נסים שלא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים, ואעפ"כ לא הרהרו אחר מדותי, ולך ע"י ששאלת מה אומר אליהם הודעתך ששמי ה', ואפ"ה הרהרת.

ועדיין יש לשאול מה הטענה על משה רבנו כשרואה את סבל העם? ביאור הענין הוא שהיה לאבות הקדושים מדת הסבלנות, כמו אברהם אבינו שהוצרך לקנות את מערת המכפלה בדמים מרובים למרות שהקב"ה הבטיח לו את הארץ במתנה. יצחק לא אמר דבר כשערערו על הבאות אשר חפר, וכן יעקב קנה את השדה לנמות אהלו, כי ידע שעדיין לא הגיע הזמן. וכמו שאמרו חז"ל כל הדוחק את השעה – שעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני שעה שעה משחקת לו. וזו היתה הטענה בדקות.

הסיבה שדברים רבים בחיי היום-יום אינם מובנים לנו, כיון שלכל סיפור יש התחלה ויש סוף, ואנו מגיעים באמצע הסיפור, לא שומעים את ההתחלה, ולא יודעים את הסוף.

*

החפץ חיים ממשיל זאת לאורח שבא לבית הכנסת, והנה הוא רואה שהגבאי מעלה את האנשים לא לפי סדר ישיבתם, אלא אחד מפה ואחד משם. רמז האורח על הגבאי "למה אתה לא מעלה לפי הסדר? איך תזכור בצורה כזו?". ענה הגבאי: "אורח לרנע רואה כל פנע. לפני שבוע היתה כאן ברית מילה, וכל האנף הימני עלה, ולפני שבועיים שבת חתן והעליתי את האנף השמאלי, והשבוע אני מעלה את האנשים שנותרו". כך גם בהנהגת הבריאה – הכל מדוקדק בסדר מדויק. אדם שקצרה בינתו וזמנו מצומצם אינו רואה ורק ע"י אמונה ובטחון יכול להבין ולראות את מעשה ה' כי נורא הוא.

דרכי הפרד"ס אפנים בפירוש התורה	עצה טובה
<p>אמצעי תיבות</p> <p>האותיות האמצעיות של תיבות הפסוק מצטרפות למלה. דרך זו נזכרה בתפלה שקודם הלימוד לליל שבועות בזה"ל: "ובזכות השמות היוצאים מראשי תיבות וסופי תיבות וחילופי תיבות ואמצעי תיבות" וכו'.</p>	<p>אתה מחפש סיפור שיתאים למסר של הדרשה שלך? תוכל למצוא את מבוקשך בקלות בספרים שיש בסופם מפתחות מפורטים לפי נושאים, כמו "ענף עץ אבות".</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"כשאנו מסתכלים על הצערים והעינויים שסבלו אבותינו בשביל להקים לנו היום שם וזכר בעולם היהדות, ימס לבנו בקרבנו על גודל אהבתם אלינו על אף שאין אנו דואגים לקיים להם רצונם. והלא ודאי שהם רוצים רק בקיום להם דור יהודי כשר בעולם. הם מכרו חייהם וסבלו חיי צער וחירפו נפשם למות בשביל להקים דור כשר ונאמן לאלהיו, א"כ גם אנו מחויבים ללכת בדרכיהם ולהשתדל להקים לנו דורותינו ודורות הבאים אחרינו דור נאמן וכשר לעמו. ואם הם דאגו לנו מתוך צער ודוחק ומסרו עצמם למיתה עלינו, כל שכן שיש לנו לדאוג על זה כשאין לנו שום צער ודוחק".

("מגיד חדשות" ח"ט עמ' ק"ג)

רק ביאור תשארנה – נראה לי הטעם לזה שהשאיירם ביאור, למען יהיה זכרון לזה הנם לדורות הבאים, שיזכרו את מופתי ה' וייראו ממנו. ובכל מקום אשר ישמעו על זה יספרו בנפלאותיו ובכחו של הקב"ה. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

רב הנפתר על (תורת) הנגלה

אם נבקש לעמוד על מושגי "ידיעת התורה" שלו בגיל הרך, נוכל לעשות זאת באמצעות מעשה שסיפר נכדו רבי דוד חי אביחצירא שליט"א, ובדידיה הוה עובדא: בעודו ילד רך כבן חמש שנים, התארח פעם בשבת קדש בבית זקנו. כשהגיעה שעת לילה מאוחרת, כבה החשמל, ורק אורות הנרות הבליתו בחשכה. מכיון שעדיין לא השלים את קריאת שמונת פרקי המשניות ממסכת שבת הכלולים ב"תקוני שבת", נטל הילד ספר משניות, ועמד לקוראו בסמוך לנרות. משהבחין רבנו בדבר, העיר לו בנזיפה שאסור לקרוא לאור הנר (שבת יא.). משהתנצל הילד על שעדיין לא השלים לקרוא את המשניות, נענה רבנו ואמר: "ילד בגילך צריך לדעת כבר משניות שבת בעל פה!..."

כבר בהיותו כבן שש עשרה שנים, נתמנה כר"מ בישיבת "אביר יעקב". שנתיים לאחר מכן, בשנת תרס"ט - כשנה לאחר פטירת אביו רבי מסעוד זיע"א ועם תחילת תקופת הסתגרותו של אחיו רבי דוד אבוחצירא - התמנה לעמוד בראשות הישיבה ועל פיו ישק כל דבר התנהלותה. כשראו חכמי העיר את גדלותו בתורה של הנער הצעיר, ביקשוהו לעמוד תחת אביו בראשות הישיבה.

פעם מסר הבבא סאלי בישיבה שיעור ארוך, רצוף בחידושי תורה מופלאים, ושב וביקש שלא יעלו את הנאמר על גבי הכתב. חרף בקשתו, לא התאפק אחד התלמידים, ולאחר השיעור שינן עם חבריו את השיעור שוב ושוב עד שידעו בעל פה, או אז ניגש לכתוב את השיעור. ברם, כאשר נטל את הקולמוס בידו, והנה זה פלא, לא זכר מאומה. הוא אימץ את מוחו, אך לשוא. שב התלמיד ושינן שוב את השיעור עם חבריו, ולאחר שידעו בעל פה, ניסה שוב לכתוב, אך לא עלה בידו. כאשר נכנס התלמיד אל בית המדרש, ניגש אליו הבבא סאלי, ואמר לו בנועם: "אם חפץ אתה לזכור את שיעורי, אל תבקש להעלותם על הכתב. והריני מביטיחך כי ברגע שתבקש לכותבם, תשכח הכל..."

מלבד כהונתו בראשות הישיבה, נשא הבבא סאלי גם את נזר הרבנות על ראשו. בהיותו כבן שלושים נבחר לכהן כרב דיין ומורה צדק למחוז תאפילאלת כולו. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

בניגוד לרושם שנוצר, הגאון הקדוש הבבא סאלי זיע"א (שהשבווע יום הילולתו), היה לפני הכל ומעל הכל גאון בתורה שכיהן כראש ישיבה, דיין, מחבר ספרים, והעמיד תלמידים הרבה. אם נצרף את העובדות אחת לאחת, יורכב מכל הקטעים פסיפס עשיר החושף את הפן הפחות מוכר באישיותו רבת האנפין, שבענוותנותו הגדולה עמל להסתיר את אישיותו הלבדנית תחת מעטה של נסים וישועות.

זכה הדור האחרון לחזות באין-ספור ספרים וחיבורים המתעדים את הנהגותיו והליכותיו של הבבא סאלי זיע"א אשר שגבו וגבהו בקדש. ברם, במרבית ספרים אלו מצטייר הבבא סאלי בעיקר כצדיק הפועל ישועות ומחולל נפלאות נוראות. הנסים ש'התגלגלו' מתחת לשלחנו, כמעט ולא נמצא כדוגמתם בדור האחרון, ואילו אישיותו התורנית והלבדנית נדחקה לשוליים ולא הוארה דיו. רבים אינם יודעים כי גדול היה האיש בתורה, בקי עצום במכמני הש"ס וההלכה ובתורת הסוד.

המעניין הוא שלמרבית האירוניה מי שאשם בהדחת זוית זו, הוא למעשה הבבא סאלי עצמו, שהתאמץ מאוד להסתיר מעיני הצבור את גדלותו התורנית. את דמות הגדול בתורה שהיתה גלומה בו, הסתיר מבעד לישועות שחולל, בשעה שמכח גדולתו בתורה, זכה ל"כה תברכו".

וכבר ידוע על רבים מגדולי ישראל, שנזכרו לדורות בצדקותם, ולא בגדלותם בתורה, ושמה כך היה רצונם. מי יודע למשל כי רבי יצחק לוי מברדיטשוב סנגורן של ישראל, היה רבה של ברדיטשוב? ! גם ידוע על החפץ חיים שביקש שיזכרוהו כצדיק ולא כגאון בתורה, והתמלאה משאלתו.

במסגרת זו, נתמקד ברובד זה באישיותו שלא נכתב עליו דיו, והוא אכן חסר בתולדות חייו.

עוד מטל ילדותו, גילה הבבא סאלי נטיה לשקידה ולהתבודדות. בעודו ילד רך החל לשקוד על תלמודו, כשהוא מאיץ את קצב לימודיו ורוכש במהירות רבה ידיעות מופלגות בכל ענפי התורה, אשר הפליאו את כל הסוכבים אותו.

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

בזכות שמירה על הכשרות

לעבודה, אסגור את המטבח לגמרי!"

הסכמנו, וכי ברירה היתה לנו? עשינו הכל כדי לשמור על המטבח "שלנו". בכל פעם שאחד מאיתנו חלה, הפעלנו את כל האמצעים כדי לחפות עליו ולסייע לו להגיע לעבודת הפרך, העיקר שהמפקד העריץ לא ימצא, חלילה, עילה לסגור את המטבח.

יום אחד - מספר מר דויטש - קרא מפקד המחנה למסדר את כל כלואי המחנה, והקריא בפנינו מכתב שקיבל מאת המפקדה העליונה, בו הוא מתבקש לחלק את דרי המחנה לשניים. קבוצה אחת תלך לשדה הקרב, שם זקוקים לבשר תותחים, והקבוצה השנייה תתלווה אליו לעבודה בתוך העיר, עבודה שאינה כרוכה בסכנת נפשות. "אתם", הצביע עלינו המפקד, "באים איתי לתוך העיר. אני זקוק לבחורים חרוצים שכמותכם, שמעולם לא החסירו יום עבודה!"

למרבה הפלא, קבוצתנו כולה שרדה את אימי המלחמה, ואיש לא נהרג. איני יודע חשבונות שמים, אך ראינו בעליל כיצד התורה היא שהגנה עלינו. אם עד אותו יום סברתי שעל ידי קיום התורה אנו שומרים עליה, עתה, הסתבר לי, כי להיפך, התורה הקדושה היא השומרת עלינו! ("ע"פ גליון "מאורות הדף היומי").

יהודי בשם מר דויטש, התגורר בפריז. באמתחתו של מר דויטש שעבר את אימי השואה הנוראה מסתתרת לה פרשיה מופלאה של קידוש ה' ומסירות נפש, שבסופה, רווח והצלה עמד ליהודים.

בזמן המלחמה - סיפר - הייתי בהונגריה. עוד טרם כניסתם של הנאצים ימ"ש, כינס ראש העיר בודפשט, שהיה אנטישמי מובהק, כשלוש מאות יהודים למחנה סגור, כדי לקדם את פני הקלגסים כיאה וכיאות. גם אני נכלאתי באותו מחנה עם אחי היהודים. כמובן, שהאוכל היה טרף, ואני וחבריי נאלצנו להתנזר ממאכלות אסורים.

עברה לה תקופה, ואנו, שהקפדנו לאכול מאכלים כשרים בלבד, הרגשנו שהמחסור באבות המזון משפיע לרעה על בריאותנו, והחל בינינו ויכוח. היו שרצו לבקש ממפקד המחנה שיקים מטבח כשר, אך כנגדם, היו שטענו, כי לשמע בקשה מעין זו, עלול המפקד להתפרץ בכעס ולהעניש את כל הקבוצה. לבסוף, ניגשה נציגות מטעמנו, ואני בתוכם, וברגלים רועדות ביקשנו מהמפקד מטבח כשר.

"אני לא יודע מה זה מטבח כשר" ענה המפקד, "אך יודע אני, כי 'כשר' משמעותו לאכול פחות וממילא תהיו חלשים יותר. אני מוכן להסכים לבקשתכם, אך ביום שאחד מקבוצתכם יחלה ולא יוכל להופיע

☺ זה לא חוק! ☺

שאלו פעם לרבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל: מפני מה שותים החסידים יין-שכר הן על הטובה (כגון בסעודות מצוה), והן על הרעה חלילה (כגון יארצייט)?

השיב להם: "לא הלגימה עיקר, אלא הברכה עיקר. וכשם שאדם מישראל מברך על הטובה כך מברך על הרעה, ואין לך ברכה יפה מזו: "שהכל נהיה בדברו".

"אם משום כך" המשיכו להקשות "למה לא יסתפקו במים?"

חייד רבי נפתלי והשיב: "יהודים שמכירים בבורא עולם ויודעים שהכל - גם הטוב וגם הרע - נהיה בדברו, וכי לא מגיעה להם כוסית משקה?..."

☺ חוק חוק אה... ☺

החכמה שגם הדבר הקשה ביותר מקורו בגזרת שמים, אינה פשוטה כלל וכלל, ודורשת לימוד מוקדם ומובנות.

מי שעומד בכך בשעת נסיון, אכן הוא בעל מדרגה גבוהה ומגיע לו הרבה יותר מכוס משקה...

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א
(פתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: שמעתי שלפני כמה שנים יצא כת"ר שליט"א נגד הספר "גליה" (מסרים מאוטיסטים), ורצינו להבין האם הרב פוסל באופן עקרוני את כל המושג הנקרא "מסרים מאוטיסטים", או שיש בעיה נקודתית בספר הנ"ל?

תשובה: לא יצאתי נגד הספר גליה, רק נגד אנשים שמספרים גדולות ונצורות מהאוטיסטים, ובשלשה מקרים שבתנתי מצאתי שהכל שקר וכזב. וכן שמעתי שהגר"ע יוסף (שליט"א) דחה את הספר גליה בשתי ידיים (אע"פ שנראה לכאורה אמין מאוד).

שאלה: מדי קוראי בספר "סגולות ישראל", מצאתי הרבה דברים תמוהים (מצורף צילום של כמה מהדברים), האם אפשר לסמוך עליו?

תשובה: אל תאמין בו ובסגולותיו, כי הוא מעתיק מספר חמדת צבי שהמחבר חשוד מכת ש"צ שר"י. מצד הדין אולי יש לצדד (בשימוש באפר בעלי חיים טמאים) דעפרא בעלמא הוא וכו', אך מצד הסגולה עצמה יש להסתייג מכמה דמיונות. מוטב לסמוך על ספר "רפאל המלאך" שהמחבר היה תלמיד חכם.

שאלה: כיצד צריכה להיות התייחסותנו לרי"ל מימון (פישמן) וספריו?
תשובה: הוא צדיק ירא שמים. הרב נתיבי עם זצ"ל כותב עליו מרן הגרי"ל מימון, והגר"ע יוסף (שליט"א) מזכירו בספריו.

שאלה: מה דעת כת"ר שליט"א על הספרים: א. גורלות אחיתופל ב. מראה הילדים?
תשובה: א) לא חיבר אותו אחיתופל. ב) אפשר לסמוך עליו לפעמים. יש ספר יותר נורמלי "רפאל המלאך".

שאלה: יש המבקרים את ספרי בעל הסולם, מה דעת כת"ר שליט"א על כך?
תשובה: כלם מודים שבעל הסולם היה צדיק גמור ומקובל גדול. רק שיש אומרים ששיטתו בקבלה אינה מתאימה לשיטת רוב המקובלים ע"פ הרש"ש. ולי אין עסק בנסתרות.

שאלה: בענין ספרי זהר וקבלה בהוצאת ד"ר פ. ברג, מה צריך לעשות אתם? ומה הדין בספרי קדש שלא שינה בהם כלום אלא רק הדפיסם?

תשובה: יש להוריד את הדפים הראשונים שבהם מוזכר שמו ושם המוסדות שלו. והוא הדין לספר הזוהר עם פירוש הסולם, שכפי הנשמע אין בו שינוי מהמקור. וכיו"ב כתב בשו"ת יחוד"ד (ח"ג סימן ע"ט) לענין חומשים בהוצאת המסיון, שגדולי עולם התירו ללמוד בהם בשעת הדחק אם אין בהם שינוי, ע"ש. אך לכתחילה אין לקנות הספרים הנ"ל שיצאו ע"י ד"ר פ. ברג שלא לחזק ידי עוברי עבירה.

שאלה: האם מותר להשתמש בספרי הזוהר בהוצאת ישיבת "קול יהודה" (של ש. פ. ברג)? ואם לאו האם הם צריכים גניזה או השחתה?

תשובה: צריכים גניזה. ואם אין בהם שום שינוי מספרי "הסולם" הרגילים – יוריד מהם את הדפים הראשונים (של הפרסומת לישיבת קול יהודה), והשאר מותר.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לרפואת דורון בן שרה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל